

Glas delavca

List za vsa delavska vprašanja

Izhaja tedensko vsak petek

Ljubljana, dne 24. decembra 1937

Leto I. — Štev. 1

Naš list

Začenjamo izdajati ta list, ker čutimo, da je tak list nam slovenskim proletcem zelo potreben. V njem bomo povedali vse, kar se nam zdi, da je prav in vse, kar se nam zdi slabo v našem delavskem strokovnem in političnem gibanju. Za povedati je pa mnogo. In v našem listu bo lahko pisal vsak delavec in objavili bomo vse, če bo le v skladu z delavskimi interesi. —

V listu bomo predvsem pisali o naših raznih vsakdanjih vprašanjih, o delavskih bojih, o zaščitni zakonodaji, o zaupnikih in o raznih drugih naših zahtevah. Bavili se bomo z vsemi vprašanji našega strokovnega gibanja in delali na tem, da bomo prej prišli do enotnosti v delavskih vrstah.

Pisali pa bomo o raznih političnih vprašanjih iz naše domače in zunanje politike ter o vseh drugih dogodkih doma in drugod, ki zanimajo ali koristijo delavcu.

Upamo, da bo list takšen, da bo z njim zadovoljen vsak zaveden delavec, ki mu gre za napredovanje delavskega gibanja in za enotnost. Pri tem pa morajo pomagati naročniki sami in pridno pisati v list, tako iz obratov, vasi in organizacij. Dobrodošli so tudi razni drugi prispevki.

List začenja izhajati z zelo majhnimi sredstvi. Zato ga tudi ne moremo izdajati v taki velikosti kakor bi radi. Toda, če se bodo vsi zavedni delavci res zavedali sv. je dolžnosti, agitirali za list, redno plačevali in pobirali članarino, prispevali v tiskovni sklad, potem si bo list kmalu opomogel in se povečal.

Mi želimo, da bi bil list res »glas delavca«, glas vsakega slovenskega delavca, in da bi ga vsak slovenski delavec smatral za resnično svojega in zanj skrbel kot za svojega.

Uredništvo.

IZ UPRAVE

To številko pošiljamo na veliko število naslovov. Prosimo vse, ki želijo list prejemati, da se takoj naročijo ali pa list vrnejo. Ker nikomur ne moremo lista pošiljati zastoj, bomo tistim, ki ga ne bodo plačevali, pošiljanje takoj ustavili. Če drugo številko lista bomo ustavili vsem naslovom, ki so znani kot slabi in neredni plačniki. Sodrugi, katerim smo poslali po več številke (kolporterji), naj nam takoj javijo, koliko listov naj jim pošljemo. Neprodane številke vrnite takoj! Obračunavajte redno vsakih 14 dni.

Naročnina znaša za pol leta 24 Din in za tri mesece 12 Din, posamezna številka stane 1 dinar.

Za inozemstvo mesečno 7 Din.

Uprava.

Za smeh in kratek čas. »Zbor« je edini, ki se ni umazal z barantanjem in političnimi kupčijami, piše »Zbor«, Pa ni zardel, ko je to napisal!

Obratni zaupniki

Kakor vsako leto, bodo tudi letos januarja meseca volitve za obratne zaupnike. Vsak delavec v obratih, kjer obstajajo obratni zaupniki, ve, kako velik pomen imajo za delavstvo. Zato je zelo važno, da se v vseh obratih nahajajo obratni zaupniki in važno je prav tako, kakšni bodo ti zaupniki. — Podjetniki se tega prav dobro zavedajo, zato so vedno poskušali obratne zaupnike onemogočiti. — Kljub temu, da obstoji zakon o obratnih zaupnikih, so se morali delavci zanje marsikje posebno težko boriti in še danes je mnogo obratov, kjer zaupnikov ni. Tam, kjer so, pa skušajo podjetniki, da pridejo za obratne zaupnike taki ljudje, ki bodo njim všeč in njim v korist, ne pa delavstvu.

Zato se morajo delavci za volitve že zdaj pošteno pripraviti. Urediti je treba vse tako, da bo zadovoljeno vsem predpisom o volitvah, da ne bo kaka lista zavrnjena. Delavci morajo paziti na to, da pridejo za zaupnike taki ljudje, ki so poštene in borbeni in ki se bodo v resnici potegnili za pravice delavstva. Najvažnejše, na kar je treba pri volitvah paziti pa je, da se bo o volitvah pokazala enotnost delavstva. Volitve za obratne zaupnike so sijajna priložnost, da se v konkretni akciji, ki je vsemu delavstvu skupna, doseže enotnost vsega delavstva. Zato se morajo vsi naši prijatelji in sploh vsi delavci truditi, da se doseže sporazum, da bo doseženo: en obrat, ena kandidatna lista, en enoten zaupniški zbor.

Prijatelji enotnosti morajo tu pokazati, da so v resnici z vso dušo za enotnost in ne smejo postavljati nobenih pogojev, ki bi enotnost ovirali. Zato bi ne bilo pravilno, če bi prijatelji enotnosti za-

htevali, da se prej razčistijo spori v strokovni organizaciji, potem šele pride enoten nastop v akcijah, kot so zaupniške volitve. To ni prav. Ravno skupni nastopi v akcijah (akcijska enotnost) bo ugodila pot rešitvi vseh sporov v organizaciji (organizacijska enotnost).

»Delavska pravica« piše: »Če je le mogoče, naj bo v vseh obratih sporazumna kandidatna lista. Kandidati naj se razdele poročno po moči poedinah organizacij ali skupin. V onih obratih, kjer so delavci že dosedaj volili svoje zaupnike, je prav lahko določiti sporazumno kandidatno listo. Pomniti je treba, da ni v interesu delavstva, če se med seboj prepira in vzbuja medsebojno mržnjo. Od tega imajo koristi vedno le drugi. V primeru doseženega sporazuma odpadejo tudi volitve in s tem marsikatero neprijetnosti, ki jih povzročajo volitve.« — Tudi Narodno strokovno zvezo najbrž ne bo težko pridobiti za enoten nastop.

Prav tako je dobro postaviti pred kandidate tudi kake neorganizirane delavce, da se tudi nje prične k aktivnemu delu in v organizaciji.

Volitve za obratne zaupnike morajo biti manifestacija delavske enotnosti!

Delavska enotnost drugod

Zbližanje med ADF in CIO.

Poročali smo že o pogajanjih med Ameriško federacijo dela (desničarska) in razredno strokovno centralo CIO.

Sedaj se je vršil že drugi sestanek obeh central in izgleda, da bo do enotnosti le počasi prišlo. Glavna ovira so nekateri reakcionarni voditelji ADF, ki se z vsemi silami upirajo enotnosti, boječ se za svoje položaje v sindikatih. Toda pritisk delavstva od vseh strani jih vendar sili k popuščanju. Ameriško delavstvo posebno v strahu pred novo depresijo, ki prihaja, zahteva enotnost.

Kardinal Verdier za demokracijo

Kakor poroča »Slovenski dom«, je znani pariški kardinal Verdier te dni imel govor, v katerem je poudarjal, da mora cerkev iti roko v roki z demokracijo. »Straža v viharju« pa v zadnji številki piše, da kristjan ne sme biti protifašist.

Volitve v Sovjetski Zvezi

Dne 12. t. m. so se vršile v Sovjetski Rusiji prve volitve po novi, tkzv. Stalinovi ustavi, ki predvideva splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico. Kandidate za Vrhovni Sovjet, t. j. za Sovjet Zveze in Sovjet narodnosti, so postavljale delavske strankarske, strokovne in kulturne organizacije na svojih zborovanjih. Volilna udeležba je bila 95%, v mestu Moskvi pa 99.14%.

**Vsem naročnikom in čitateljem
želimo vesele praznike in srečno
Novo leto**

Vesti iz bojišč

Nenapovedana vojna se nadaljuje z vso srditostjo tako v Španiji kakor na Daljnem Vzhodu.

V Španiji

se je te dni pričela odločilna borba za mesto Teruel na aragonski fronti. Republikanske čete so mesto obkrožile od vseh strani in je vsak dan treba pričakovati njegovega padca. Na centralni fronti okrog Madrida in na aragonski fronti nimajo opraviti s slabo oboroženimi miličniki kakor v Asturiji in Biskaji, marveč z na novo organizirano vojsko, ki jo oskrbujejo z orožjem in drugo opremo katalonske tovarne.

Na Kitajskem

so Japonci zavzeli po junaškem odporu Kitajcev Nanking. Divjane japonske vojske v osvojenem

mestu je strašno. Tako so zaustavili majhen oddelek Kitajcev, kakih 300 mož, jih s strojnimi postrelili in potem s tovornimi avtomobili vozili preko njih. Predrznost Japoncev nima nobenih mej. Pri Nankingu so pod izgovorom, da zasledujejo kitajske transportne ladje, napadli nekaj angleških in ameriških parnikov, pri čemer je bil potopljen ameriški parnik »Panay«. — Anglija, Francija, Amerika in Nizozemska baje pripravljajo skupno akcijo v kitajskih vodah. Maršal Čangkajšek je izdal te dni proglas, v katerem pravi, da ni toliko važen padec Šanghaja in Nankinga, kolikor je važno, da vsak kitajski kmet v zadnji gorski vasi vstane v obrambo domovine. Ta poziv Čankajškega, ki pomeni mobiliza-

Le v organizaciji je moč!

cijo vsega kitajskega ljudstva, je močno odjeknil po kitajskih vaseh, kjer se zbira vedno več prostovoljcev. Tudi na severu se kmetje v osvojenih pokrajinah za hrbtno japonskih čet zbirajo v vse večje četniške oddelke, ki stoje v zvezi s četami redne 8. kitajske armade. Ti oddelki so zavzeli že celo vrsto mest.

Prispevajte

za tiskovni sklad!

Veliko število ameriških filmskih umetnikov, na čelu s Frederic Marchom, Joan Crawford, Franchet Tone in Luiso Reiner (znano iz filma »Dobra zemlja«), je sestavilo odbor za zbiranje prispevkov za božične darove mali španski deci.

Slična akcija se bo pokrenila tudi v Angliji, na katere čelo bo stopil Lloy George, major Atlee ter književnik Bernard Shaw in Wells.

Zunanje politični pregled

Delbosovo potovanje

V skladu z dogovori med francoskimi in angleškimi diplomati, ki so se pred dnevi vršili v Londonu, je francoski zunanji minister Yvon Delbos obiskal zavezniške države v srednji in vzhodni Evropi. Na teh potovanjih se je prepričal, da ljudstvo teh držav odobrava mirovno politiko bratske Francije in da kakor en mož stoji za francoskim narodom. — Najlepše je bilo slavlje v Pragi, kjer je bil francoski minister

sprejet enako iskreno tako od vlade kakor od ljudstva. Francoski listi so na široko pisali o sprejemu v Beogradu, pri čemer so posebno poudarjali navdušenje ljudstva, ki je bilo v Beogradu brez dvoma tolmač čustev vseh narodov v Jugoslaviji. Če nič drugega, potem so bili ti znaki privrženosti ljudstev Poljske, Rumunije in Jugoslavije, Franciji in Društvu Narodov tisti veliki uspeh obiska, s katerim je Delbos lahko najbolj zadovoljen.

Notranja politika

DELBOS V BEOGRADU

13. t. m. je bil v Beogradu francoski zunanji minister Delbos. — Prebivalstvo prestolnice mu je priredilo sijajen sprejem. Pravi jo, da je bilo v splošnem preračunano pri sprejemu okrog 80 do 100 tisoč ljudi. Množica je manifestirala za Francijo in francosko demokracijo.

RAZDORI V »ZBORU«

V Ljotičevem taboru se vršijo hudi boji, ki lahko vodijo do razcepa. Trije voditelji »Zbora« so bili izključeni, ker so firerju očitali, da je izdal zborovsko gibanje, ker da se nagiblje k separatizmu. Dalje mu očitajo, da je škodoval pokretu s tehnično uni jo. Ti trije izključeni »podfirerji« pa se ne dajo ugnati, ampak trdijo, da je za njimi celo Zborovo gibanje. Edino slovenski Ljotičevci so baje ostali zvesti velikemu firerju »Ljotiču«.

Veliki gasbeniki proti fašizmu

Znameniti svetovni violončelist Pablo Casals je te dni prejel poziv od japonskega cesarja, naj pride v Tokio in priredi nekoliko koncertov. Pablo Casals pa je odklonil, da bi šel na Japonsko ter po dal sledečo izjavo: »Odklonil sem zato, ker sem se odločil, da ne priredim niti enega koncerta v fašističnih državah. Pablo Casals, ki je sedaj v Barceloni, je sprejel za častnega predsednika odbora

za pomoč demokratični Španiji, ki je osnovan v Zedinjenih državah Sev. Amerike.

Slično je nastopil tudi sloviti madžarski skladatelj in pianist Bela Bartok. Ker so v Berlinu predhodno zahtevali od njega dokaze o »arijevskem« poreklu, je Bartok izjavil, da mu ne pada na um, da bi to dokazoval, a namesto odgovora je zaprosil madžarski radio, da njegove koncerte v bodoče ne prenaša več v Nemčijo in Italijo.

NAŠ PRORAČUN

Pri nas se tudi misli na avtarkijo (popolnoma neodvisno gospodarstvo). Tako bi radi sami izdelovali bombaž v Strumici. S carinami se bo najbrž podprlo pridelovanje bombaža doma. Kaj bo iz tega? Bombaž je na svetovnem trgu Din 8.20, naš bo pa veljal Din 17.50. Prevoz iz Amerike v Ljubljano je 60 par, iz Makedonije pa 197 par! Kdo bo plačal tako avtarkijo?

Dravska banovina mora plačati 80% davek na direktno davke, druge banovine pa le po 29% na osnovne davke. 100 milijonov od davka na poslovni promet se potem razdeli banovinom. Nekateri dobijo od tega 20 milijonov, Slovenija pa 2,9 milijona ali niti 3%!

OBČINSKE VOLITVE V SLOVENIJI

Dne 12. t. m. so se vršile v 16 občinah občinske volitve.

Kulturni pregled

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je bila pred dnevi ustanovljena v Ljubljani. Slovenci smo to važno kulturno ustanovo dobili s svojimi lastnimi silami in z lastnim trudom. Med njenimi prvimi udi so najodličnejši predstavniki slovenske znanosti in umetnosti. Slovenski delavski razred pozdravlja to veliko kulturno pridobitev, ki naj postane žarišče res prave ljudske omike, katere bodo deležne vse plasti slovenskega naroda.

Narodno gledališče v Ljubljani vprizarja v letošnji sezoni znano dramo češkega pisatelja Čapka »Bela bolezen«. Drama je posplošena slika bojev našega časa in njen obisk delavstvu toplo priporočamo.

»Ljubljanski Zvon«. Izšla je 11. in 12. številka letošnjega letnika te najstarejše in najuglednejše slovenske revije. V številki je cela vrsta sestavkov, ki jih vsak delavec z lahkoto in s pridom čita; omenimo naj samo izvrstno reportažo iz hitlerjevske Nemčije in zelo temeljito razpravo o delavskih stankah, v kateri avtor s čisto pravnega stališča razmotri va dopustnost ali nedopustnost tistega načina stanke, ki so se ga lani pri nas poslužili tekstilci. Avtor pride do zaključka, da so ta-

ke stavke tudi s stališča meščanskega prava povsem upravičene in dopustne. Marsikoga bo zanimal tudi članek o sodobni ruski mladinski pesmi in prevodi nekaterih takih pesmi.

Prosiava 750-letnice rojstva največjega gruzinskega pesnika Šeta Rustavelija se vrši te dni po vsej Sovjetski Zvezi, zlasti pa še v njegovi domovini med kavkaškimi gorami, v ponosni Gruziji. Ob tej priliki so izšle razkošno opremljene izdaje njegovih pesnitev v vseh jezikih Sovjetske Zveze.

Jože Kranjc: »Skedenj«, komedija.

V soboto, dne 27. nov., se je vršila v Šentjakobskem gledališču premijera Kranjčeve komedije: »Skedenj«. Avtor je že znan po svojih dosedanjih dramatskih delih, od katerih je žela velik uspeh drama »Direktor Čampa« in komedija »Detektiv Megla«, ki jo je vprizarilo že več delavskih odrov.

»Skedenj« nam prikazuje šest brezdomcev, ki so si uredili svoj »kvartir« v nekem skednju v okolici večjega mesta. Mimo njihovega bivališča pride mlad fant, ki ga podi policaj. Nato ga skrijejo, ko pa izvedo, da je tat in da je okradel reveža, mu odvzamejo ukradene reči, da jih vrnejo last-

niku. Tat se hoče maščevati ter jih naznani policiji, da so oni tatovi. Na policiji pa pravega tatu njih značaj tako prevzame, da skesano prizna vse. Vse se srečno konča, čeprav razen Marjane, ki je dobila službo, ostanejo še vsi nadalje na dnu, s svojim hrepenejem po drugačnem, lepšem življenju. V bistvu je »Skedenj« globoka drama, vendar je zaplet in razplet tako poln komičnih situacij in pikrih domislekov na račun današnje družbe, da gledalec skoraj ne pride iz smeha. — Slaba stran te komedije je, da je prvo dejanje premalo jasno. Ko je iz podstrešja šupe, kjer spita obe dekleti ločeno od moških, ki spe spodaj, prišla zjutraj buditi moške Jerca, ena obeh deklet, sem mislil, da so to hlapci in deklet pri kakšnem kmetu in da jih je zbudila, da pojdejo na delo. Ko

pa so le ves čas ostali pri skednju, se mi je zasukalo, da so to brezdomci. Tedaj pa sem se zopet vprašal, kje je takšen kmet, ki bi take stanovalce trpel v svojem skednju. Šele v drugem dejanju se pojasni, da odslužijo stanovanje v skednju kmetu z delom. Prav je sicer, da Senica mnogo govori in filozofira, vendar pa govori le nekoliko preveč. Če bi se njegovo filozofiranje črtalo in zgostilo za eno tretjino manj, bi ga bilo še vedno zadosti. Tudi obe ženski sta premalo utemeljeno povezani s celoto. — Če bi se popravili ti nedostatki, bi s polno upravičenostjo lahko vprizarila to komedijo tudi ljubljanska drama. Priporočam pa jo kljub tem nedostatkem vsem delavskim odrom.

V dobrih rokah bo imela tudi na Šentjakobskem odru.

Izvršimo priprave za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov

Ta članek prinašamo po zagrebškem »Radniku«, pokrajin. glasilu URSS-a.

Delo na zaščiti gospodarskih, socialnih in kulturnih interesov delavcev in nameščencev izvajajo v smislu predpisov zakona o zaščiti delavcev zaupniki, katerih redne volitve se vršijo meseca januarja vsakega leta z dotično koledarsko leto. Volitve se vršijo z neposrednim, tajnim glasovanjem s kandidatskimi listami (proporcionalni volilni sistem). Do 20 delavcev oziroma nameščencev voli enega zaupnika, od 21—50 tri, od 51 do 100 štiri, od 101 do 150 pet in za vsakih nadaljnjih 50 še po enega zaupnika. Če je v podjetju poleg delavcev najmanj 10 nameščencev, lahko ti volijo ločeno svojega zaupnika. Če se v podjetju skupaj volijo najmanj 3 ali več zaupnikov, mora biti eden zaupnik med njimi izvoljen od nameščencev. Samostojni oddelki posameznih podjetij lahko volijo svoje zaupnike, toda skupno število teh zaupnikov v podjetju ne sme biti večje kot je predvideno za skupno število delavcev in nameščencev.

Aktivno volilno pravico imajo za časa volitev v podjetju zaposleni delavci in nameščenci obeh spolov, ki so dovršili najmanj 18 let. Pasivno volilno pravico imajo vsi polnoletni in pismeni delavci in nameščenci.

Mandat zaupnikov in njihovih namestnikov traja eno leto.

Volitve izvršijo volilni odbori, ki jih sestavljajo prejšnji zaupniki, ali, če teh ni bilo, najstarejši nameščenci v podjetju, katerih število odgovarja številu zaupnikov, ki se morajo izvoliti. Volilni odbor ne more biti manjši od treh članov. Če se volijo manj kot trije zaupniki, potem vstopa poleg prejšnjih zaupnikov kot nadaljnji član volilnega odbora delavec ali nameščeneec, ki je najdlje v podjetju.

Volilno delovanje začne s poročilom volilnega odbora pristojni inšpekciji dela. V tem poročilu mora volilni odbor zahtevati od inšpekcije dela, da potrdi volilni odbor, da določi dan volitev in da obvesti o svojem sklepu lastnika podjetja in da mu naloži, da v določenem roku da predsedniku volilnega odbora spisek v podjetju zaposlenih delavcev in nameščencev.

Volilni odbori na podlagi prejetih podatkov sestavljajo volilne spiske in jih objavijo skupno z vo-

lilnim proglasom. Volilni proglas se objavi najmanj dva tedna pred dnevom volitev (do 150 nameščencev) ali tri tedne pred (kjer je več kot 150 delavcev ali nameščencev).

Volilni proglas mora vsebovati:

1. Kraj, dan in uro volitev.
 2. Število zaupnikov in njihovih namestnikov, ki se morajo izvoliti.
 3. Kraj, kjer so izpostavljeni volilni spiski.
 4. Navodila, da se morajo v 3 dneh zahtevati popravki v volilnih spiskih.
 5. Pripombo, kje in kdaj se bodo sprejemale kandidatne liste in kdaj bodo izročene volilcem na vpogled.
 6. Pripombo, da se lahko polnoveljavno glasuje samo za sprejete kandidatne liste.
 7. Naslov volilnega odbora.
- Kandidatne liste postavljajo odbori krajevnih organizacij delavcev ali nameščencev, zaposlenih v dotičnem podjetju ali tolikokrat po pet polnopravnih in v volilni spisek zavedenih volilcev, kolikor se voli zaupnikov. Veljavne kandidatne liste objavlja volilni odbor tri dni pred volitvami.

Volitve se vršijo osebno potom glasovnic, ki jih volilni odbori izdajo vsakemu volilcu osebno. Če je vložena samo ena kandidatna lista, potem se volilno dejanje ne vrši in volilni odbor proglašja kandidate te liste za izvoljene. Po končanih volitvah proglašja volilni odbor za izvoljene zaupnike najkasneje pet dni po sestavitvi in podpisu končnega zapisnika.

Proti vsakršnim nepravilnostim, ki bi se izvršile ob priliki volitev, zainteresirani vložijo pritožbe pri pristojni inšpekciji dela.

Stroške za volitve zaupnikov nosi pristojna delavska zbornica, njeni predstavniki prav tako kakor tudi predstavniki pristojne inšpekcije dela lahko prisostvujejo glavnim momentom volilnega dela.

Prestopki proti volilnim odredbam se kaznujejo s 500 do 5000 Din v korist fonda za zaščito delavskih in nameščenskih zaupnikov pri pristojni delavski zbornici. Pri ponavljanju prestopkov se lahko kazni, ki jih izreka pristojna inšpekcija dela, pretvorijo v zapor do dveh mesecev. To velja tudi za podjetnike, v kolikor bi ovirali volilni postopek.

Volilni odbori so dolžni dostaviti delavski zbornici in inšpekciji dela ves volilni material in konč-

Delavski vestnik

Kaj se je zgodilo v URSS-u?

Potek dogodkov.

Razni delavski listi so že precej pisali o zadnjih dogodkih v našem strokovnem gibanju.

Ker je mogoče, da mnogi delavci niso dobro razumeli, kakšni so ti dogodki, kaj se je storilo proti njim in v čem je njihova pravilnost ali nepravilnost, hočemo na kratko ponoviti vse, kar se je zgodilo.

Za 5. december t. l. je bil sklican kongres URSS-a. Levica je zahtevala, da se pred kongresom doseže enotnost levice in desnice, da bo kongres potekel v duhu enotnosti. Na seji Izvršnega odbora URSS-a dne 29. oktobra pa je zmagalo najbolj desno krilo. Doseglo je sledeče sklepe: da o enotnosti z levico ni govora, da se omeji delovanje onih zvez (savezov), ki so za enotnost, da se kongres odloži do marca zato, da bi se lahko sklenila enotnost ne z levico, ampak s skrajno desnico, z jugoslovanskim ORS-om.

S tem se pa niso strinjali štirje vodilni funkcionarji našega stro-

kovnega gibanja: Luka Pavičević, Milorad Belić, Pero Damjanović in Branko Jovanović. Odložili so funkcije v URSS-ovi centrali in dali o tem javno izjavo.

Oblastni odbor URSS-a za Hrvatsko in Slavonijo pa je nato sklenil (9. in 16. novembra): da naj se gornji sklepi URSS-ove centralne odločijo do kongresa, do kongresa naj se centrala posvetuje z zveznimi centralami in z oblastnimi odbori URSS-a; sodrugi, ki so izstopili, naj se vrnejo v Izvršni odbor in naj pripravijo kongres; kongres naj bo v Slavonskem Brodu, v Zagrebu ali v Beogradu. Med tem se je zvedelo, da kongres ne sklicuje Izvršni odbor ampak komisija, sestavljena iz treh oseb, in sicer: ss.: Krekič, Pfeifer in Sedej. Kot nova točka na kongresu bo statut URSS-a, o katerem bo govoril s. Pfeifer. Zakaj ta točka, ni znano.

Na to je s. Krekič izstopil iz uredništva »Radničkih novin«, ki so glavno glasilo radniškega saveza v Srbiji. Namesto njega in s. Đurića sta prišla v uredništvo s. Pavičević in Voja Veličković. Prvo dejanje s. Krekića po teh dogodkih je bila izjava, da razredno strokovno gibanje odobrava ustanavljanje Bate in Ta-te. Toda Glavni radnički savez (GRS) za Srbijo in Oblastni odbor URSS-a za Hrv. in Slavonijo, sta se izrekla proti temu, češ da Krekič nima pravice v njihovem imenu to izjavljati.

Glavni radnički savez za Srbijo je na svoji seji sklenil, da potrdi izstop štirih sodrugov iz Izvršnega odbora URSS-a, ter da pošlje mesto njih štiri druge ss. in sicer: Marka Trzića, Vojo Veličkovića, Branko Petek-a in Josip Bosnerja. Kongres URSS-a naj se čimprej vrši, na njem naj se rešijo vsa sporna vprašanja in s tem naj se ohrani organizacijska enotnost URSS-a.

Dva tabora na Hrvatskem in v Srbiji.

Tako sta se v Hrvatski, Slavoniji in Srbiji na nekaterih vprašanjih izoblikovala dva tabora.

Na eni strani so s. Bogdan Krekič in še nekaj članov Izvršnega odbora URSS-a. Ti odklanjajo vsak sporazum v URSS-ovem gibanju med levico in desnico. Namesto, da bi delali na medsebojnem soglasju in sporazumu, delujejo s svojimi sklepi za razkol in organizacijski razcep URSS-ovega gibanja. Danes je čisto jasno, da želijo odcepiti tekstilno, usnjarsko in stavbinsko zvezo. Na drugi strani pa sklepajo na svojo roko sporazum z ORS-om in to sporazum za združitev. ORS je pa bil dosedaj v zvezi z Narodno strokovno zvezo in je nastopil proti sporazumu med Hrvati in Srbi, češ da ga ni treba, ker v Jugoslaviji ni hrv., srbskega in slovenskega naroda, ampak samo Jugoslavlani. S pomočjo razrednemu gibanju tujih funkcionarjev hočejo pometati na Hrvatskem levico iz URSS-ovega razrednega strokovnega gibanja.

Na drugi strani so štirje člani Izvršnega odbora URSS-a. Oblastni odbor URSS-a za Hrvatsko in Slavonijo in Glavni radnički savez za Srbijo. Torej predstavniki vsega marksističnega delavstva in vseh razrednih strokovnih organizacij Hrvatske, Slavonije, Vojvodine, Srbije in Makedonije. Ti zahtevajo, da se URSS ne razbije, ampak, da se vse struje v njem

sporazumejo, da se torej ohrani organizacijska enotnost URSS-a. Dalje zahtevajo, da se centrala drži statuta in vseh sklepov raznih URSS-ovih kongresov. Z ORS naj naj se pogaja, ko se on javno loči od Narodne strokovne zveze in ko javno in brezpogojno prizna statut in vse kongrese URSS-a. Kongres naj pokaže, da je URSS-ov pokret močan, ne pa da je razbit in brez moči, zato naj se pred kongresom doseže enotnost.

Enotnost URSS-ovega gibanja, preprečiti razbitje URSS-a, spoštovanje statuta, programa in kongresnih sklepov URSS-a — to so cilji drugega tabora, tabora hrvatskega in srbskega razredno organiziranega delavstva. Pripominjamo, da ne vemo za organizacijo v Hrv. in Srbiji, ki bi izrazila soglasje s postopanjem s. Krekića.

Kaj pa Slovenija?

Tako je stanje v dveh največjih področjih našega razrednega strokovnega gibanja. Sedaj je vprašanje, kaj bodo k temu rekle Bosna,

Dalmacija in Slovenija, posebno Slovenija.

S. Krekič računa na Slovenijo. Ker nima ne v Slav. Brodu (kjer bi se moral kongres vršiti), ne v Zagrebu, ne v Beogradu nobene opore, je sklical kongres v Ljubljano. Najbrže s. Krekič računa, da ga bo Strokovna komisija za Slovenijo in vse strokovne organizacije v Sloveniji podpirale pri njegovem škodljivem razdiralnem delu.

To pa se ne sme zgoditi. Vodstvo našega strokovnega gibanja v Sloveniji se mora zavedati svoje odgovornosti. Zavedati se mora, kaj bi pomenil razcep v URSS, da ne bi ostal samo na Hrvatskem in v Srbiji, ampak bi se razširil tudi na Slovenijo. Naše strokovno gibanje bi bilo uničeno in slovensko delavstvo brez moči. Zato bo tisti, ki bo v tem trenutku podpiral politiko s. Krekića, ne samo podpiral razcep v Hrvatski in Srbiji, ter skakal v hrbet organiziranemu delavstvu Hrvatske, Slavonije in Srbije, ampak bo tudi slovenskemu strokovnemu pokretu in s tem sam sebi kopal grob.

Veliko zborovanje ljubljanskega delavstva

V nedeljo 29. novembra se je vršilo v veliki dvorani del. zbornice protestno zborovanje ljubljanskega delavstva, ki ga je sklical medstrokovni odbor.

Zborovanje je vodil s. Mlinar. Referirali pa so tajnik del. zbornice Uratnik in str. tajnik s. Tome.

Delavstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem referatov. S. Uratnik je pokazal, da znašajo mesečni izdatki za najnujnejše življenjske potrebščine za posameznega človeka danes 122 Din na mesec več nego pred dvema leti. Mezde se pa med tem časom niso prav nič dvignile. Mezdni boji delavstva se vršijo samo za ohranitev dosedanjega že itak slabega stanja, ne pa za izboljšanje teh razmer. Nezadovoljstvo delavstva je našlo izraza v resoluciji, ki zahteva, da poseže drž. oblast proti navijalcem cen.

Manjkala pa je v resoluciji zahteva po maksimalnih (t. j. najvišje dopustne) cenah za življenjske potrebščine, ki bi jih morala država določiti sporazumno z del. organizacijami z ozirom na današnje mezde. Dolžnost države, ki je določila za delavstvo minimalne (najnižje) mezde je, da določi tudi tem mezdam primerne najvišje cene življenjskim potrebščinam, da bo delavstvo, ki je plačano po teh mezdah, moglo tudi z njimi živeti. Nadalje je s. Uratnik poročal o predlogu za spremembo § 330 O. Z., ki ima namen zaježiti naraščanje delavskih tožb pri civilnih sodiščih. Delavec, ki je imel sedaj pravico tožiti podjetnika za neplačane nadure, odškodnine bolniškega tedna itd. za tri leta nazaj, bi pa po novi spremembi imel pravico tožiti samo 6 mesecev. Jasno je, da delavec ne more tožiti že za prvih 6 mesecev, ker se boji odpusta. Delavec je tožil le v slučaju, da je bil vržen na cesto, tedaj je pa tožil za celo dobo, za kolikor časa je bil zaposlen oziroma za tri leta nazaj, tega pa po novi uredbi ne bo mogel.

S. Tome je navajal razne kršitve socialne zakonodaje s strani podjetnikov in s tem dokazal, kako krivična bi bila nova uredba, ki preprečuje delavcu iztožitev po zakonu pripadajočih pravic. Povedal je primer tvrdke Tönies, ki zahteva od na novo sprejetega delavca, da podpiše tiskovino, da se

zaveže, da ne bo zahteval izplačevanja bolniškega tedna. Končno je pozival delavstvo, zlasti žene, ki so najbolj zapostavljene pri izvajanju socialnih zakonov, da naj se organizirajo v strokovnih organizacijah, ker bo le enotno in organizirano delavstvo doseglo, da bodo podjetniki spoštovali obstoječe zakone o zaščiti delavstva.

Sprejeta je bila resolucija, v kateri delavstvo najodločneje protestira proti nameravani spremembi § 330. O. Z.

Uspelo in dobro obiskano zborovanje je zaključil s. Mlinar, ki se je navzočim zahvalil za obisk in izrekel željo, da bi se bodočega zborovanja udeležili še v večjem številu. Obenem je tudi predlagal, naj se prirede tudi v posameznih podružnicah slična zborovanja, na katerih naj bi si delavec širil obzorje, utrdil razredno zavest in dobil vzpodbudo za nadaljno borbo. Predlog s. Mlinarja, čegar uredničenje bo mnogo pripomoglo k požitvi strokovnega dela, je bil pozdravljen z živahnim ploskanjem.

Pomanjkljivo je bilo, da se je na zborovanje pozivalo samo organizirano delavstvo, da bi bilo treba v prvi vrsti pritegniti neorganizirano, ki je še nezavedno, ker ga bomo le na ta način zainteresirali za vstop v strokovno organizacijo in borbo za delavske pravice.

Delavci bi želeli, da bi kateri od referentov vsaj omenil enotnost, ki je danes živa potreba delavskega razreda. Zavest o potrebi enotnosti je že zajela široke delavske sloje, kar so dokazali glasni protesti na nedeljskem zborovanju proti izključevanju iz strokovnih organizacij, ki naj postanejo jedro enotnega delavskega pokreta.

TRBOVLJE

Konjunktura premogovne industrije

Že svojih 15 let (če izvezamemo ono hudo zimo 1. 1928—1929) ni premogovna industrija pri nas imela take konjunktura, kakor jo ima sedaj. Kljub zelo povečani produkciji, s prefinjenimi metodami priganjaštva in racionalizacije doseženi podvojeni storitvi slehernega rudarja, TPD ne uspeva zadostiti navalu naročil premoga. Ogromni kupi premoga v zalogi

Demokracija in diktatura

Demokracija je grška beseda, ki pomeni vladu ljudstva. V demokratični državi odloča ljudstvo preko svojih zastopnikov v parlamentu ali v drugih državnih ustanovah, ki jih ljudstvo svobodno izvoli. Z besedo demokracija pa označujemo tudi vsak tak odnos med ljudmi (n. pr. v organizaciji), ki spoštuje osebno svobodo človeka in njegove volje, kolikor ni resnično škodljiva za družbo in se ozira na svobodno mnenje večine.

Diktatura (od diktirati — zapovedovati) je odnos med ljudmi, kjer se ne upošteva mišljenje in svobodna volja vseh ali večine, ampak nekdo vlada nad ostalimi, vsiljuje svojo voljo ostalim (n. pr. kak nepriljubljen voditelj v organizaciji). V državi pomeni diktatura nasilno vladu enega razreda ali celo samo dela enega razreda nad ostalimi.

Diktatura je pa lahko tudi v interesu ljudstva, tako 1. 1871. v Parizu itd.

Razlika med diktaturo in demokracijo ni torej v tem, kdo ima oblast, temveč v tem, kako vlada. V meščanski demokraciji in v meščanski diktaturi vlada meščanstvo, toda pod diktaturo z najhujšim nasiljem, pod demokratično vladu pa z drugimi sredstvi. Delavstvo se danes bori tudi za to meščansko demokracijo, ker si v njej lažje izboljša svoj položaj in bori za svoje pravice in ker je edino v njej mogoče zbirati sile za boljše življenje v bodočnosti.

ne zapisnike o izvršenih volitvah, zaupniki so pa dolžni, da o svojem konstituiranju obvestijo delavsko zbornico, ki zaupnikom izdaja zaupniške legitimacije.

Podjetniki ne smejo niti odpustiti niti preganjati zaupnikov radi pravičnega izvrševanja njihovih dolžnosti.

Delo zaupnikov je zaščiteno z zakonom. Zaupnik je pod nadzorstvom pristojne inšpekcije dela. Njegovo delo je odrejeno v Pravilniku o delu delavskih in nameščenskih zaupnikov, ki je predpisan od g. Ministra za socialno politiko na osnovi § 116. zakona o zaščiti delavcev.

na Separaciji, ki so dolga leta bili v strahu rudarjem, so izginili. Kakor čujemo, je TPD dobavo premoga bližnjim odjemalcem sploh odpovedala (trb. občinski urad je baje moral za svoje potrebe naročiti premog iz Velenja), samo da zadosti zunanjemu konkurenčnemu trgu. Razen tega pa je TPD kar na tihem še podražila premog za 15—20 Din tona.

Izgleda celo, da bo siromašno prebivalstvo Trbovelj (upokojenici, brezposelni in drugi) moralo to zimo občutno prezebovati. Ukrajna je namreč sleherni možnost nabiranja premoga in odpadkov v nasipih. Rudnik ima najete svoje nabiralce, da tudi ta nabrani premog proda.

Ali pa imamo tudi rudarji kaj od te konjunktura? Nič, ali pa vsaj bore malo. Edina razlika od prejšnjih let je ta, da danes delamo skoro vse dni v tednu, večsih pa še ob nedeljah. Delamo pa ob stvarno nižjih mezdah in neprimerno večji draginji. Edini rezultat konjunktura za rudarje je brezobzirno priganjastvo, ko storitev ni nikdar dovolj velika. — TPD hoče samo s priganjastvom nad rudarji biti kos naročilom premoga, ne pa da bi razširila obratovanje in sprejela v delo še vedno številne brezposelne.

Obratne razmere

Delavcem vzhodnega obrata je bilo 1. decembra razglašeno, da se 2. decembra prične čiščenje in zamenjava parnega kotla v kopalnici, kar da bo trajalo 5 dni, vsled česar naj rudarji vzamejo delovno obleko domov in se te dneve umivajo doma.

Opazilo pa se je pri tem, da se ta dela vrše samo v eni tretjini. Dne 4. decembra so intervenirali delavski zaupniki za pospešitev dela na način, da se ta dela vrše vsaj v dveh tretjinah. V nedeljo, dne 5. decembra pa se to delo ni vršilo samo radi tega, da ni bilo TPD treba plačati 50% nedeljskih doklad.

Obrat poseduje še drugo kopalnico, ki je pa radi štedenja tudi demontirana. — Radi komodnosti obratovodje in radi štedenja, morajo rudarji v zimskem času mokri in prežnjeni hoditi domov celo precej daleč in iz tesnih stanovanj izganjati otroke, da se morejo umiti. — Težnja za profitom ne pozna ozirov na človečnost in moralo. Kaj pravi k temu rudarska oblast?

Prizadeti umazani rudarji.

KRANJ

O razmerah v tekstilnih tovarnah že vsi listi pišejo, zato sem se tudi jaz oglasila in me veseli, da je ena mojih sotrpink napisala članek »Ne po zmožnosti, ampak po lepoti«; to se resnično dogaja. O naših delavkah se mnogo govori, o našem nadzorniku pa še več. Zdaj so ločili od nas oddelke, ki ga dopisnica navaja kot »blond in šlank«. V tem oddelku se že dalj časa dela 10 ur dnevno. Delavke v tem oddelku »blond in šlank« se sramujejo, da so delavke ter se v javnosti izdajajo vedno za več kot so pa v resnici, v drugem pogledu so pa zelo nazadnjaške; same pravijo, da delajo raje na uro za 2 Din na 10 ur dnevno, kot pa 8 ur za večjo plačo. V tem oddelku nimajo nobene nadzornika in jih nihče ne nadzoruje. Naš oddelke ima pa kar 2 paznika in še nadzornika, poleg tega nas hodijo nadzirati še gospodje iz pisarne, ki so tukaj nastavljeni kot inozemski stro-

kovnjaki in pregledniki za »šlank in blond«. Imamo tudi nekaj uradnic, ki so avanzirale iz navadnih delavk. Sedaj, ko so na boljših mestih, pa šikanirajo svoje bivše sodelavke in špijonirajo, katera delavka po delu prva odhaja iz tovarne.

Sodružice! Ve, ki trpite in ki niste uvrščene v »šlank in blond«, vaše mesto je v strokovni organizaciji, da si v skupnosti pošteno priborimo boljše življenje in večji košček kruha! —ki—

JEŽICA

Tudi pri nas na Ježici se je ustanovil prepotrebni esperantski tečaj. Za esperanto je nepričakovano veliko zanimanje. Dva večera v tednu se zberemo v Gasilnem domu. Udeležencev je okrog 30. Družba je precej mešana; vsi

ŽENE

Dvojna morala

Skoro ni tedna, da bi ne čitali v naših dnevnikih razne dogodivščine, največ je seveda kriminalistike, za tem pa pride prostitucija. Dostikrat pa prevladuje prostitucija nad kriminalnimi zločini.

Vedno pa mi pade v oči dejstvo, ki ga smatram za zločin in to, da se vedno kaže na ženo kot povzročiteljico prostitucije. Moški so navadno popolnoma nedolžni in tudi pred zakonom prosti. Ni dolgo tega, kar sem čitala v enem izmed naših dnevnikov, da se je zgodil slučaj, ki je res vreden kritike oziroma kazni in to, da sta brat in sestra imela spolne odnose, kar je rodilo posledice.

Zelo pogosto se vršijo po ljubljanskih lokalnih racije. Vedno so aretirane samo ženske, nikoli pa moški, ki smo ž njimi. Po navadi jih ti še na ceditu pustijo. Ni še tega dolgo, ko mi je neki moški sam pripovedoval o svojem doživljanju iz prejšnjega večera v neki zloglasni ljubljanski gostilni. »Policija je zasedla gostilniške prostore ter aretirala več žensk. Ena izmed teh je sedela poleg mene, v zadnjem hipu me je prosila, naj rečem, da je moja sorodnica, jaz pa ji seveda nisem napravil te usluge.«

Drugi dan pa je bilo zopet zabeleženo v dnevniku pod naslovom: Iz policijske kronike, da so po ljubljanskih ulicah nabrali razne delomrže, med njimi seveda največ prostitutk. Okužene je prevzel policijski zdravnik, da jih odajo v bolnišnico. Pravilno pa ni, da se ravno tako moških prostitutov ne da v bolnišnico in se jih pušča na svobodi, da po svoji volji prenašajo svojo dvojno kugo na druga, mnogokrat še povsem nepokvarjena dekleta.

Vsi vemo, da boj proti prostituciji na ta način, da se jih lovi in zapira, ne bo odpravil prostitucije. Zato bi tudi veliko ne pomagalo, če bi se tudi moške vlačugarje zapiralo. Zlo je treba odpraviti pri korenini, odpraviti je treba vzroke prostitucije pri možu in ženi. Taki vzroki pa niso moralni, ampak v prvi vrsti gospodarski in socialni.

Hotela sem predvsem pokazati, kako je tudi v tem vprašanju žena zatirana in zapostavljena, kako tudi tu žensko zapirajo, le žensko zdravijo prisilno, le imena ženskih prostitutk objavljajo in le ženske prostitutke sramotijo.

F. T.

PROTEKCIJA

Tovariš urednik, prosim Te, da priobčiš moj sledeči članek. Moj

pa čutimo potrebo po esperantu, ker vemo, da se bomo potem tega jezika vsi demokratični sloji in narodi sporazumeli in skupno propagirali za mir in proti osvojevalnim vojskam.

Sodruge in sodružice, ki posečate ta tečaj, pozivamo, bodimo disciplinirani in uvažajmo disciplino sami; ne pričakujmo pritiska od učitelja ali koga drugega. Zavedati se moramo, da je učenje prostovoljno in od nas samih je odvisno, kako, kdaj in koliko se bomo naučili. Zavedati se moramo tudi, da čas in razvoj zahtevata, da se izobražujemo! Ne vemo, kdaj pride čas, ko nas bo nujnost tirala po svetu in lažje nam bo, če bomo znali esperanto; s tem jezikom že danes lahko potuješ po celem svetu. Pogum in vztrajnost!

oče je delavec ter zasluži na mesec 1100 Din. Smo pa štirje za preživljati. Jaz sem dovršila štiri meščanske šole ter sem že dvakrat vložila prošnjo za sprejem v trgovsko šolo, a sem bila že dvakrat odbita.

Sedaj sem že drugo leto doma. Medtem sem že bila v neki tovarni ter zaslužila 70 Din tedensko. Začutila sem potrebo po organizaciji in to povedala svojim sodelavkam, katere pa so me izdale, nakar je sledila redukcija. Sedaj sem brezposelna. Rada bi delala, pa ne dobim službe. Tudi bi rada pomagala staršem, da bi jim ne bila v breme. Toda akoravno dobim službo, so pa zopet tako majhne mezde, ki znašajo 100 Din tedensko in to je danes še »veliko«. Ako bi se hotela izučiti v trgovini, bi morala delati 3 leta brezplačno. Toda vse bi se se preneslo, ako bi imela potem zagotovljeno bodočnost.

Če se izučiš in nato vprašaš za službo, ti rečejo: »Ne rabimo«, ter vzamejo novo učenko in tako imajo vedno brezplačno delavko. Če bi jaz imela takega bogatega strička, potem bi mi bila pot v službo lahka, tako pa sem obsojena na — gladovanje. Dokler imam še očeta, je dobro, toda kaj potem, če oče izgubi službo ali umre? Kaj naj potem počnemo?

Šoferska legitimacija

V množici sumljivih civilistov, katere je imela japonska vojna policija zaprte v kleti neke rekvirirane hiše v Čapeju, je bil tudi nek majhen plešast človek štiridesetih let, v obleki, ki ni bila posebno raztrgana. Obraz človeka, ki je bil od premissljevanja naguban, se ni od ničesar razlikoval od vseh ostalih v kleti, katere je pritisk bližajoče se obsodbe napravil enega drugega mu slične.

Pred vrati kleti je stal japonski stražnik v predpisani uniformi, na njegovem odkritem obrazu čvrsto z ničemer ne omajano zaupanje, da mu je dolžnost da čuva za obsodbo ljudi, ki so bili osumljeni, da so iz zasede streljali na njegove rojake. Naenkrat so prišli pred vrata japonski oficir in nekoliko vojakov, ki so dobili ukaz, da aretirane poslednjikrat temljito preiščejo. Obraz plešastega je ostal neizpremenjen, roke, ki so tipale njegovo telo in njegovo obleko, niso vznemirjale njegovih misli. Nato je nastal zastoj. V njegovi suknji so našli zguban papir: le-

gitimacija šoferja Vu-Pei-lia. Japonec je poslal nekam enega od vojakov, ki se je takoj vrnil z neko zapovedjo. Vu-Pei-lia so odvedli skozi klet na dvorišče, a odtod skozi vrata v drugo dvorišče proti garažam. Tu je moral čakati med kopiti, da bo najbrž prvi obsojen.

Tedaj so iz sprednje zgradbe prišli ordonanci, trije generalštabniki in dve civilni osebi. Odprli so pred njim geografsko karto in mu pokazali neko pot. Misli Vu-Pei-lia so se obrnile z nedavno še neizbežne smrti na malo rdečo točko izza trdnjaviče. Japonci so izvlekli avto iz garaže. Vu-Pei-li je sedel za volan, revolverji civilistov na senicah so bili hladni. Generalštabniki so se vzpeli.

»Pelji čim hitreje moreš!« Krenil je kot besen je zabrnal divji čvrsti motor japonskega vojnega avtomobila, ki je njega dan za nočjo razburjal do blaznosti, in ga tudi sedaj. Peljali so se skozi Čapej, skozi razkopane, z granatami razdrte ulice, ki so vrvele od brezupnih ljudi. Ulice so se odvijale za njim, kakor bi bile navite v njegovem srcu. Na senicah je občutil cevi revolverja, trde, ali vendar ne več hladne. Brzeli so preko Kaia, široki ulici gori do mostu. Desno in levo je tekla kamnita ograja, ki jo je na mostu zamenjala železna.

Pogledi oficirjev na njegovem hrbtu ter revolverji na senicah so kontrolirali vsako njegovo kretnjo, toda njihovi pažnji je ušel grozni napor za njegovim čelom: reševanje in borba z odločitvijo. Ravno so prešli kamnito ograjo, pod njimi je že tekla reka. V tem trenutku je razumel sofer Vu-pe-li, kaj se od njega zahteva. Obrnil je volan in v drznem loku je zapeljal avto s trebi generalštabniki, z obema civilistoma in s samim seboj v Yangtse. Anna Seghers

CENE GOR — MEZDE DOL

Po »Radniku«, Zagreb.

Cene industrijskim in poljedelskim produktom neprestano rastejo. Vzemimo samo dva produkta.

Les smo izvozili l. 1936. za 510 milijonov Din, l. 1937. za 922 milijonov Din, torej za 80% več. Cena je sicer v veleprodaji zrastle samo za 8.70%. Toda na drobno je les danes dražji za 50 do 100%.

Bakra smo izvozili lani za 314 milijonov, letos pa za 426 milj., torej za 75% več. Cena bakru v veleprodaji je poskočila od 9.746 na 13.400 Din za tona, torej za 37.6%. Prav tako se je podražila mast, meso itd. Cena masla je od 24—28 Din poskočila na 34—40 Din! Tudi obleka, čevlji, mleko, zelenjava itd., vse se draži!

Korist od vse dražitve cen ima v prvi vrsti industrija, velika industrijska podjetja. Dohodki poljedelstva so znašali l. 1926. 18.6 milijard, l. 1937. pa 10.8 milijard. Torej so padli dohodki poljedelstva za 40%! Razlika v dohodku industrije pa znaša v istem času 5 milijard. Torej je industrija za okrog 3 milijarde aktivnejša od poljedelstva.

Industrijski dohodki so bili v letu 1937. večji kot l. 1931. in sicer za 945 milijonov Din. Delavske mezde pa so v teh 7 letih padle za 8 milijard dinarjev. Torej so bremena krize padla v prvi vrsti na delavska pleča.